

An Adaptation Study of the Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale to Turkish Culture

Ferhat KARDAŞ^{a*}, İlhan YALÇIN^b

^aVan Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Van/Türkiye

^bAnkara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cuefd.408515

Article history:

Received 21.03.2018

Revised 05.06.2018

Accepted 03.07.2018

Keywords:

Balanced measure of psychological needs (BMPN) scale,
Psychological need satisfaction,
Relatedness,
Competence,
Autonomy.

Abstract

Psychological needs have long been one of the most widely studied topics in the field of mental health. One of the commonly used approaches in recent years in psychological needs satisfaction research is self-determination theory. It is stated in the frame of self-determination theory that psychological needs are universal and can be classified as needs in terms of competence, relationship and autonomy. The aim of this study is to adapt the Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale, which was developed to measure the satisfaction level within the framework of self-determination theory, to Turkish culture. After examining the related literature, a validity and reliability study of the BMPN Scale has been carried out on the students of the Faculty of Educational Sciences of Ankara University, and on the pedagogical formation students from other faculties. Confirmatory factor analysis in the study was conducted on 285 students, criterion related validity on 282 and test re-test reliability on 50 students. 80.5% of the respondents were female and 19.5% were male. The average age of participants was 22. As a result of the research, it was determined that the psychometric properties of the scale were adequate, and the model fit values were appropriate. Accordingly, the Turkish form of BMPN was considered a valid and reliable measurement tool that can be used in research on needs satisfaction.

Psikolojik İhtiyaç Doymunda Denge Ölçeği: Türkçe Uyarlama Çalışması

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cuefd.408515

Makale Geçmişi:

Geliş 21.03.2018

Düzeltilme 05.06.2018

Kabul 03.07.2018

Anahtar Kelimeler:

Psikolojik İhtiyaç Doymunda
Denge Ölçeği,
Psikolojik İhtiyaç Doymu,
İlişkisellik,
Yeterlik,
Özerklik.

Öz

Psikolojik ihtiyaçlar konusu ruh sağlığı alanında uzun süredir yaygın olarak çalışılan konulardan biridir. Bu ihtiyaçlara yönelik çeşitli kuramsal görüşler ortaya atılmış ve psikolojik ihtiyaçlar çeşitli şekilde sınıflandırılmıştır. Öz belirleme kuramı çerçevesinde psikolojik ihtiyaçların evrensel olduğu ve yeterlik, ilişkisel ve özerklik olarak ele alınabileceği belirtilmektedir. Bu çalışmada, öz belirleme kuramı çerçevesinde ihtiyaç doymunu ölçmeye yönelik olarak geliştirilmiş Psikolojik İhtiyaç Doymunda Denge Ölçeğinin (PİDDÖ) Türkçeye uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. PİDDÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışması Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencileri ve bu fakültede pedagojik formasyon sertifikası eğitimi gören diğer fakülte öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada doğrulayıcı faktör analizi 285 kişi, benzer ölçek geçerliği için 282 kişi, test tekrar test güvenilirliği 50 kişi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılanların % 80,5'i kadın, % 19,5'i erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 22'dir. Araştırma sonucunda ölçeğin psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde olduğu, model uyum değerlerinin iyi olduğu belirlenmiştir. Buna göre PİDDÖ ihtiyaç doymuna ilişkin araştırmalarda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

*Author: ferhatkardas@yyu.edu.tr

Introduction

The concepts of happiness and well-being were mainly studied in the field of psychology after the Second World War, and various theoretical approaches have subsequently been developed related to these topics. The pathology-oriented paradigm, which was widespread until the Second World War, has led to insufficient emphasis being placed on the positive and powerful aspects of individuals. Along with the Humanistic Approach and the Positive Psychology approaches, the emphasis on the latter approach has increased, and many studies have been conducted to reveal the variables that increase the well-being of the individual. One of the topics this is regularly discussed in this framework is the concept of psychological needs that has been widely studied within the framework of self-determination theory.

Self-determination theory is a theory of human motivation and personality that emphasizes, through the use of traditional scientific methods, the importance of developing and changing internal resources in personality development and self-regulation. In this context, the theory focuses on examining the natural developmental tendencies of individuals, as well as the psychological needs which form the basis of self-motivation and personality integrity and the conditions that positively contribute to these processes (Ryan and Deci, 2000). According to the theory of self-determination, there are various factors that affect the motivation, social functioning and personal growth of individuals. Within this framework, while the theory examines the nature of the individuals' positive development trends, it also investigates factors that contribute to this development and that prevent this development trend. The theory states that individuals have basically the potential for self-development and self-assertion, and argues that a person tries to engage in activities that are of interest as a development-oriented entity, and in order to create meaningful cohesion and to develop attachment and relationship within social groups (Ryan and Deci, 2000).

In self-determination theory, internal motivation, the need for satisfaction and life goals are the main issues that are widely discussed. There are accordingly four types of motivations that are mentioned in self-determination theory. The first of these is intrinsic motivation, which means being interested in an activity for oneself, and feeling pleased and satisfied at the end of that activity. The second, extrinsic motivation is about eventually focusing on reaching certain goals, gaining rewards and reinforcements and avoiding punishment. This type of motivation is divided into self-motivation based on self-determination, and self-determination that is not based on self-determination. The first of these refers to being active due to a personal preference, while the latter refers to the individual feeling of pressure to exert oneself or to be subjected to pressure by external factors to perform any activity. Non-motivation refers to the absence of internal or external motivation, and is seen in individuals who believe that they do not have any kind of influence over their behavior. In this situation, which resembles learned helplessness, individuals do not act due to internal or external awards (Kowal and Fortier, 1999). It can therefore be stated that internal motivation forms the basis of self-determination, and accordingly, it is related to intrinsic motivation that allows the carrying out of any activity due to the satisfaction that comes with internal interest, instead of the need to be satisfied externally. It is even stated that externally given reinforcements or awards negatively affects internal motivation.

A basic need is defined as, whether it is physiological or psychological, a condition which causes an individual to take action, contributes to health and well-being when met, and causes illness and pathology if not (Ryan and Deci, 2000). In the field of psychology, various views have been put forward in relation to the concept of needs, and needs have been conceptualized in different ways by taking various theoretical approaches. For some researchers, such as Sheldon and Bettencourt, 2002, the study of the concept of psychological need in the field of psychology is based on Harry Murray's study of personality in 1938, while for other researchers, such as Sheldon and Niemiec, 2006, it dates back to the early periods of last century and is based on McDougall's book, *Introduction of Social Psychology*, which was written in 1908.

According to Sheldon and Niemiec (2006), the opinions expressed by researchers when studying the concept of psychological needs varies in terms of whether the importance of needs varies according to individuals, or whether the needs are the internal motivations that motivate individuals to receive the rewards in the environment. Other options are if it is external necessities that force individuals to act, or whether the needs are acquired in the individual development process or genetically transmitted, and this varies whether the number of needs is limited or multiple. From this point on, psychological needs will be considered within the framework of various theoretical approaches. Maslow's Hierarchy of Needs theory argues that the needs of the individual are diversified, with the satisfaction of needs following a hierarchical order of physiological needs, safety needs, love and belonging, the need for esteem and status and self-actualization, and it is also stressed that it is important to meet the underlying needs for the reaching of the higher order needs, as well as for self-actualization (Maslow, 2013). Another theory of needs is William Glasser's approach. In this approach, the needs are addressed in the context of the Theory of Choice and Reality Approach, and it is assumed that individuals are born with the five basic needs of survival, power, love, entertainment and freedom, and that these do not differ according to cultural characteristics (Glasser, 1998). One of the most widely accepted approaches to the psychological needs of individuals in this framework is self-determination theory.

In the Self-determination Theory, needs are taken on a more psychological basis and are defined as being the internal psychological factors required for psychological development, integration and well-being. It is suggested that, just as how a plant grows and develops when it is watered, and how it declines when it is neglected, satisfying people's psychological needs increases their well-being, while denying their needs decreases their level of well-being (Deci and Ryan, 2000). Accordingly, in the context of the majority of research, psychological needs can be divided into three categories: innate, necessary and universal (Ryan and Deci, 2000). The basic needs of "competence", "autonomy", and "relatedness" must be satisfied for individuals to maintain integrity, well-being and eudemonia throughout their lives. On the evidence of global research these three psychological needs have been proven to be basic (Deci, Ryan, Gagne, Leone, Usunov, Kornazheva, 2001).

Among the basic psychological needs; the need for autonomy refers to an individual's sense of being the source of his or her own behavior, and of being able to express a preference (Kowal and Fortier, 1999). If an individual feels that he or she is able to determine his or her own behaviors without control and empowerment (Ingledeu, Markland and Sheppard, 2004), relatedness refers to the need for the sense of belonging and being connected to other people (Ryan and Deci, 2000). Furthermore, an individual may feel that they have satisfying and supportive social relationships (Ingledeu, Markland and Sheppard, 2004), and the need for competence refers to the feeling, or the perception of, individuals being able to cope with the environment adequately and effectively (Ingledeu, Markland and Sheppard, 2004; Kowal and Fortier, 1999; Ryan and Deci, 2000). It is argued that an individuals' need for satisfaction, in terms of autonomy and relatedness, increases their intrinsic motivation, which in turn is closely related to an individual's sense of well-being. Accordingly, it is expected that an individual with autonomy support and a high perception of competence, also has a high level of intrinsic motivation, and this will enable him/her to have more control over his/her life. It is stated that the need for relationships is an important source of maintaining internal motivation, but it does not affect internal motivation as much as autonomy and competence (Deci and Ryan, 2000).

In terms of self-determination theory, meeting three basic needs is an important point. Therefore, neglecting or hampering meeting the needs of individuals will negatively affect well-being. On the other hand, as in the case of the attitudes of parents who feel that their children should not have the autonomy that is required to meet their relationship needs, satisfying one need and neglecting another may cause alienation or pathology (Ryan and Deci, 2000). Investigation of whether basic needs are met or not may have various implications for different groups. Accordingly, a practitioners' knowledge of the level of satisfaction or if needs are being thwarted, will be helpful in understanding motivation working as a source of change, and in recognizing the existence of success, well-being and participation to combat alienation (Ryan and Deci, 2000).

Various research related to the satisfaction of needs and the amount of research carried out within the framework of Self-determination Theory has been carried out both in Turkey and abroad, and research in the field continues to increase rapidly. Many studies have been conducted on the relation between need satisfaction and well-being in Turkey. In this context, this has been revealed in a study by İlker and Özbay (2016). This study of 1474 students at 14 state universities showed that psychological need satisfaction is a significant predictor of subjective well-being. Another study on the relation of well-being and need satisfaction was conducted by Kermen and Sarı (2014). In this study of university students, it was found that psychological needs accounts for 58% of the change in subjective well-being. Türkdoğan and Duru (2012) have also investigated the relation between the satisfaction of psychological needs and well-being in their research. As a result of this research, which was conducted within the framework of Choice Theory, it has been revealed that all of the needs for survival, love and belonging, power, entertainment and freedom are significant predictors of well-being, but leisure and freedom needs were found to be more significant predictors than the others. Various research has been carried out abroad on the satisfaction of needs. In this framework, Sheldon, Elliot, Kim, and Kasser (2001) investigated which of the 10 psychological needs are essential in relation to the various satisfying and unsatisfying events that individuals experience. The research in the American and Korean sample was conducted in three different time periods, and the participants were expected to note the most satisfying and most unsatisfying events in their lives, and to rate the satisfaction of 10 psychological needs in their lives within the framework of these events. As a result of the research, three of the first four basic needs, consistent with the self-determination theory, were identified as being autonomy, competence and relatedness, with the fourth being self-esteem. On the other hand, the study determined that needs such as self-actualization, physical development, popularity, money and fame were less important. It therefore seems to be important that the needs of "autonomy, competence and relatedness" discussed in the Self-determination Theory are met, and that the environmental conditions that allow these needs to be met are created. Many other studies have shown that basic psychological needs are related to well-being and psychological health (Buunk and Nauta, 2000, Cihangir-Cankaya, 2005, Deci et al., 2001, La Guardia, Ryan, Couchman and Deci, 2000, Reis, Sheldon, Gable, Roscoe and Ryan, 2000, Ryan and Deci, 2000), and that the failure to meet these needs increased the risk of pathology and was a cause of more disorders (Ryan and Deci 2000; Sheldon and Bettencourt, 2002).

The aim of the research done within the framework explained above is to study the adaptation a measurement tool developed within the frame of self-determination theory in order to measure psychological need satisfaction within Turkish culture. There are various tools for measuring psychological needs in literature, and the plan of the adaption is to use new measuring instruments, such as the long history of the Need Satisfaction Scale (Deci and Ryan, 1991), which has been widely used and adapted to the Turkish language by developing various new measuring instruments of new factors, such as satisfaction, dissatisfaction and balance of need satisfaction, that have begun to be studied in the field of psychological needs. In this context, an adaptation study of the Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale, developed by Sheldon and Hilpert (2012), was conducted.

Method

Participants

The validity and reliability study of the Balanced Measure of Psychological Needs Satisfaction Scale was conducted on teacher candidates of a state university in Ankara, and on other faculty students in the same institution who are taking the pedagogical formation certification program. Confirmatory factor analysis within the study was conducted on 285 participants; criterion related validity was measured on 282 participants, and test-retest reliability on 50 participants. 80.5% of the participants were female and 19.5% were male. The participants' age ranged from 18 to 44, with a mean age of 22.15 ($Sx \pm 3.02$).

Measures

The Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale

The BMPN scale is a 5-point Likert-type measurement instrument, developed by Sheldon and Hilpert (2012), that consists of 18 items and measures the level of satisfaction of the psychological needs of individuals in terms of satisfaction and dissatisfaction. The scale can be used with different models. Accordingly, different models were tested in the original form, and the varying alternatives were presented to the researchers. In this context, 9 items were scored positively on the scale, while 9 items were scored negatively. The scale can be used both as a tool measuring the relatedness, competence and autonomy needs in three dimensions, and as a six-dimensional tool measuring these needs in terms of the factors of satisfaction and dissatisfaction. Within this framework, each of the relatedness, competence and autonomy needs is measured by three positive and three negative items. To use the scale in the six-dimensions of relatedness satisfaction, relatedness dissatisfaction, competence satisfaction, competence dissatisfaction, autonomy satisfaction and autonomy dissatisfaction, positive items are calculated for satisfaction dimensions, while negative items were reversely calculated for the negative items for dissatisfaction dimensions, and for using the scale in the three-dimensions of relatedness, competence and autonomy. Accordingly, nine items of the scale measure the satisfaction of needs, with nine items measuring the dissatisfaction.

A validity and reliability study of the original BMPN Scale was conducted on 324 college students. The internal consistency values for the three-dimensional forms of relatedness, competence and autonomy models were found to be .78, .79 and .78, respectively. Reliability values were obtained as .71, .85, .71, .70, .69 and .70 respectively for the six-dimensional models of relatedness satisfaction, relatedness dissatisfaction, competence satisfaction, competence dissatisfaction, autonomy satisfaction and autonomy dissatisfaction. After examining the different models, Sheldon and Hilpert (2012) presented the different models and linguistic options for the use of the scale, which can accordingly be used both as a three-dimensional structure and as a six-dimensional structure, as described above. On the other hand, the questions can be arranged linguistically, in 3 different time periods, both for the individual within a certain time period, such as in recent times, and for the measurement of the need satisfaction in general. In this research, use of the simple present tense is preferred.

Self-Liking/Self-Competence Scale (Two-Dimensional Self-Esteem Scale)

The Two-Dimensional Self-Esteem Scale is a measurement tool developed to measure the self-esteem of individuals by their self-esteem and self-efficacy dimensions. The scale, which was developed by Tafarodi and Swann (2001), is a two dimensional and 5-point Likert type scale (0 Strongly Disagree, 4 Strongly Agree). consisting of 16 items, including 8 reverse items. There are two sub-dimensions of self-esteem and self-efficacy, each consisting of 8 items. High scores indicate that individuals have higher levels of self-esteem and self-efficacy perception. The adaptation study for Turkish culture was performed by Doğan (2011). Cronbach alpha Internal consistency values were found to be .83 for the self-liking subscale, and .74 for the self-efficacy subscale for the adaptation study of the scale. Test-retest reliability of the scale was found to be .72 for both subscales. In this study, the Cronbach alpha internal consistency values of the scale were found to be .85 for the self-efficacy subscale and .79 for the self-esteem subscale.

Life Satisfaction Scale

The Life Satisfaction Scale developed by Diener et al. (1985), is a measure of the 7-point Likert type (1: strongly disagree - 7: strongly agree) that was developed to determine individuals' life satisfaction. The scale consists of 5 items. Diener et al. (1985) found that in the original study, the internal consistency coefficient of the scale is .87, and the criterion related validity is .82. In this research, the scale form from the adaptation study carried out by Durak, Şenol-Durak and Gençöz (2010) was used.

The highest score that can be taken from the life satisfaction scale is 35 and the lowest score is 5. Low scores on the scale are considered indicative of low life satisfaction. The Cronbach Alpha internal consistency value of the Life Satisfaction Scale used in this study was found to be .85.

Data analysis

In the analysis of the data, descriptive statistics reveal two areas demographic information related to the participants, a confirmatory factor analysis to examine whether the structure of the original scale was confirms to Turkish culture, and Pearson's correlation techniques, in which an examination of the relationships between variables for criterion related validity was performed.

Procedure

In the adaptation process of the BMPN Scale to Turkish, permission was first obtained from researchers who had developed the scale. The scale was then translated into Turkish by 3 faculty members who have doctorates in Guidance and Psychological Counseling and proficiency in English. The translated form was examined by the researchers, and the translation form which was thought to best express the original was used to create the first form. This first form was sent to two faculty members who had completed their doctorates in the department of Guidance and Psychological Counseling. They were asked to evaluate the extent to which the translated materials had fulfilled the original material in terms of meaning and content, and were also asked to make any necessary changes before the final form of the scale was produced. This final form of the scale was then sent to 3 experts, one of which was from the department of English Language and Literature, and the other two were from the department of Guidance and Psychological Counseling. The Turkish form was at this point translated back into the original language. The scale forms were examined by three experts with good level of English and doctoral education after the translation and back translation processes were completed. For the pilot applications, the scale form was applied to a group of 130 participants, consisting of students from the faculty of education and the pedagogical formation certification program, and final the form of the scale was produced. In the preliminary analyzes performed after the application, the total item correlations and internal consistency values of the items were examined, and some items were edited. After receiving an expert opinion, the original forms of application were decided upon. In the analysis of the actual application data, missing data, extreme values, linearity, univariate and multivariable normality analyzes were performed and the final format of the data was determined. The suitability of the model fit was assessed by confirmatory factor analysis.

Result

Item Analysis

Item total correlation analysis was conducted to determine the relationship between the items in the scale, and other items being measured, and to indicate the overall consistency of each item with the scale. In this context, it is considered that an item load above .30 is sufficient for the reliability of the material (Büyüköztürk, 2008). The mean, standard deviation, and item total correlation values, for the scale items are given in Table 1.

Table 1.

The Mean, Standard Deviation, and Item Total Correlation Values, For the Scale Items

	Item	\bar{x}	Sd	Item Total Correlation
Relatedness	M1	4.51	.69	.40
	M2	3.62	.92	.35
	M3	4.33	.68	.45
	M4	3.84	.95	.37
	M5	4.19	.79	.33
	M6	3.75	.92	.30
Competence	M7	3.89	.68	.46
	M8	3.96	.81	.51
	M9	3.84	.72	.52
	M10	3.74	.98	.36
	M11	3.47	.76	.48
	M12	3.48	.96	.33
Autonomy	M13	3.93	.90	.43
	M14	3.17	1.24	.53
	M15	3.85	.92	.44
	M16	3.50	1.15	.49
	M17	3.91	.83	.42
	M18	2.82	1.01	.52

As seen in Table 1, the total values of the items of the relatedness sub-dimension vary between .30 and .45, while the items of the competence sub-dimension vary between .33 and .52, and those of the autonomy sub-dimension vary between .42 and .52. It can therefore be seen that the item total correlation values are at acceptable levels.

Construct Validity

The model adaptation of the BMPN Scale was examined by confirmatory factor analysis, during which the two models proposed in the original study of the scale were tested and the results given below. The results of the confirmatory factor analysis for the three-dimensional model of the scale are presented in Figure 1.

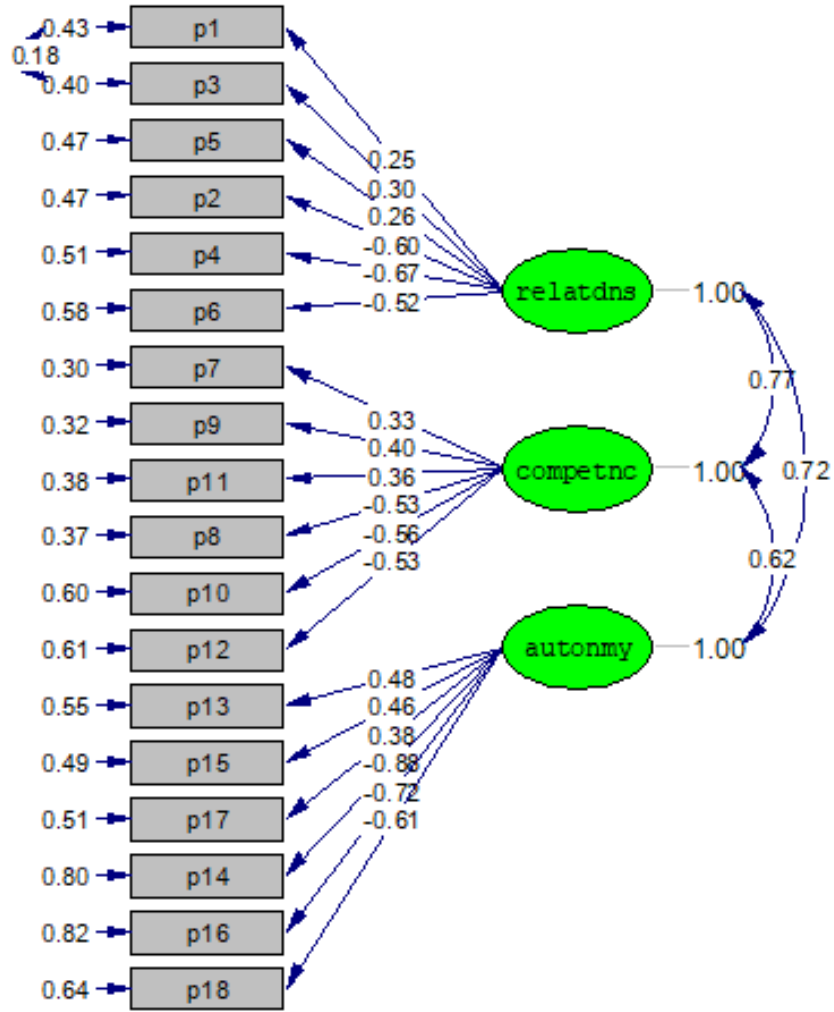

Figure 1. CFA Results of the Three-Dimensional Model of the BMPN Scale

As shown in Figure 1, the Chi-square/degree of the freedom ratio of the three-dimensional model is less than 3, and the RMSEA value is set to .082. Confirmatory factor analysis results for the six-dimensional model of the scale are shown in Figure 2.

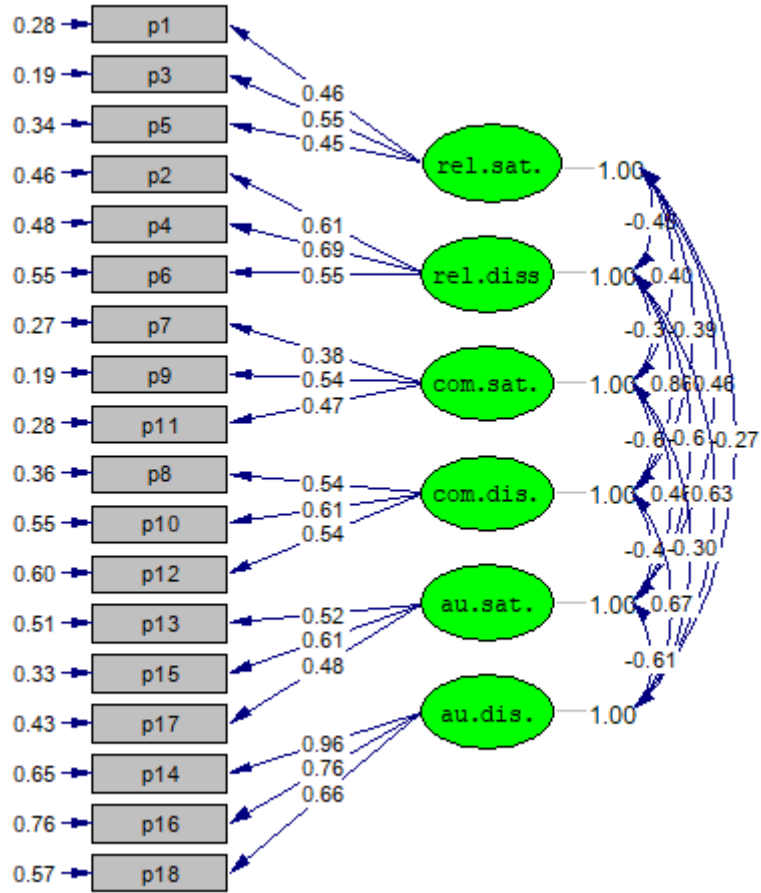

Figure 2. CFA Analysis Results of Six-Dimensional Model of BMPN Scale

(rel.sat.=relatedness satisfaction, rel.diss=relatedness dissatisfaction, com.sat.=competence satisfaction, com.dis.=competence dissatisfaction, au. sat.= autonomy satisfaction, au.dis.= autonomy dissatisfaction)

As shown in Fig. 2, the ratio of chi-square to the degree of freedom of the 6-dimensional model is much better than that of the first model. The fit indices, taken as criteria when examining the compliance values of the models, are given in Table 2.

Table 2.

Reference Values for Model Fit Indices

Fit Indices	Good Fit	Acceptable Fit
χ^2/Sd	≤ 2	2-5
RMSEA	$\leq .05$	$\leq .08$
RMR	$\leq .05$	$\leq .08$
GFI	$\geq .95$	$\geq .90$
CFI	$\geq .90$	$\geq .85$
NNF	$\geq .95$	$\geq .90$

NNFI

≥ .95

≥ .90

Reference: Çokluk, Şekercioğlu and Büyüköztürk, 2010;Hu and Bentler, 1999; Sümer, 2000; Şimşek, 2007

In Table 2, values were taken as criteria for evaluating the model fit in this study. In the context of these criteria, the appropriacy of fit index values for both models is given in Table 3.

Table 3.

Fit Indices of CFA For Model 1 and Model 2

Fit Indices	Model 1	Model 2
X ² /Sd	2.92	1.43
RMSEA	.082	.039
RMR	.051	.037
GFI	.87	.94
CFI	.92	.98
NFI	.89	.94
NNFI	.91	.98

The fit values for the first model shown in Table 3 are X² / the df values are 2.92, with 1.43 for the first model and the second model, respectively; the RMSEA values are .082 and .039; the RMR values are .051 and .037; the GFI values are .87 and .94; there is a CFI value of .92 and .98; and NFI values of .89 and .94; while the NNFI value was found to be .91 and .98. Accordingly, the fit values of both models are within acceptable limits. However, it was determined that the second model was much better than the first model, as its RMSEA and RMR values are below .05, and the GFI, CFI, NFI, and NNFI values are above .90 and .95, which indicates a perfect fit for the second model.

Internal Consistency Analysis

The internal consistency values of the sub-dimensions included in the scale were examined by Cronbach's Alpha internal consistency method. The internal consistency values of the sub-dimensions in both models are presented in Table 4.

Table 4.

The Reliability Values for the Model 1 and Model 2

Dimensions	Internal Consistency
Model 1	
Relatedness	.70
Competence	.71
Autonomy	.74
Model 2	
Relatedness Satisfaction	.73
Relatedness Dissatisfaction	.68
Competence Satisfaction	.70
Competence Dissatisfaction	.63
Autonomy Satisfaction	.65
Autonomy Dissatisfaction	.72

As shown in Table 4, the three-dimensional model has internal consistency values above .70. However, when the number of items in each dimension was decreased to 3 in the six-dimensional model, the internal consistency values fell below .70.

Test-Retest Reliability

The test-retest reliability of the 50-person group was found to be .76 (p <.01), .71 (p <.01), .69 (p <.01) for the relatedness, competence and autonomy scores respectively. This indicates that the reliability values of the scale are within acceptable limits.

Criterion-related Validity

Self-esteem and Life Satisfaction Scales were used for the criterion related validity of the BMPN Scale. As the self-efficacy and self-liking dimensions of self-esteem are related with satisfaction of need, and psychological need satisfaction is one of the most significant predictors of life satisfaction, the Two-Dimensional Self-esteem Scale and Life Satisfaction Scales are used in this study. The results are given in Table 5.

Table 5.

Criterion-related Validity of the Three-Dimensional Model of the BMPN Scale

Variables	Self-Liking	Self-Efficacy	Life Satisfaction
Relatedness	.510**	.415**	.353**
Competence	.562**	.651**	.291**
Autonomy	.528**	.480**	.341**

**p<.01

As shown in Table 5, there is a significant positive relationship between the relatedness, competence, autonomy subscales, self-liking and self-efficacy sub-dimensions of self-esteem and life satisfaction variables. Accordingly, there were positive relations among relatedness and self-liking (r=.51, p <.01), relatedness and self- efficacy, (r=.41, p <.01), relatedness and life satisfaction (r=.35, p <.01), competence and self-liking (r= .56, p <.01), competence and self-efficacy, (r=.65, p <.01), competence and life satisfaction (r=.29, p <.01), autonomy and self-liking (r= .52, p <.01), autonomy and self-efficacy, (r=.48, p <.01), autonomy and life satisfaction (r=.34, p <.01). The analysis results of criterion related validity of the six-dimensional model of the scale are given in Table 6.

Table 6.

The Criterion-related Validity of the Six-Dimensional Model of the BMPN Scale

Variables	Self-Liking	Self-Efficacy	Life Satisfaction
Relatedness Satisfaction	.317**	.409**	.252**
Relatedness Dissatisfaction	-.483**	-.239**	-.308**
Competence Satisfaction	.489**	.576**	.269**
Competence Dissatisfaction	-.449**	-.521**	-.225**
Autonomy Satisfaction	.439**	.346**	.269**
Autonomy Dissatisfaction	-.457**	-.454**	-.305**

**p<0.01

As seen in Table 6, there is a significant relationship between all dimensions of the BMPN Scale in terms of the life satisfaction and self-esteem variables. Accordingly, there are positive relationships among the relatedness, competence and autonomy satisfaction dimensions of the BMPN Scale in terms of self-liking, self-efficacy and life satisfaction; and there are negative relationships among relatedness, competence and autonomy dissatisfaction dimension of the BMPN Scale in terms of self-liking, self-efficacy and life satisfaction. Accordingly, it is shown that the relations between all variables and sub-dimensions are significant. All these analysis shows that the BMPN Scale is an effective tool to measure psychological need satisfaction in Turkey, and that it is a valid and reliable scale that can be used in related research.

Discussion & Conclusion

In this study, the Balanced Measure of Psychological Needs Satisfaction (BMPN) Scale, which was developed to measure the psychological needs of individuals, was adapted to Turkish culture and the psychometric properties of the scale were examined. The scale was translated into Turkish after the necessary preliminary investigations, permissions, and a validity-reliability study was carried out on university students. Reliability values, model adaptation criteria, and the results of the criterion related validity that were taken after related analyzes, indicates that the BMPN Scale is as a measurement tool that can be used in a reliable and valid way to measure the level of need satisfaction.

The BMPN Scale was developed on university students by Sheldon and Hilpert (2012). In the original development study of the scale, the researchers tested different models, and as a result they proposed a structure that measures three or six sub-dimensions of needs in the satisfaction and dissatisfaction dimensions. An adaptation study of the scale was carried out in Germany. In the adaptation study on German culture (Neubauer and Voss, 2016), the reliability and fit indices of the scale were found to be appropriate. In parallel with the findings of this research, it was determined that the six-dimensional model had better adaptation values in the adaptation study that was conducted within German culture. In parallel with both surveys, three and sub-scale models of scale were tested as part of this study and it was determined that the fit index values were within the acceptable limits. However, it was determined that the fit index values of the six-dimensional model were better.

The Need Satisfaction Scale used for measuring need satisfaction in Turkey, was developed by Deci and Ryan (1991), and adapted to Turkish culture by Bacanlı and Cihangir-Cankaya (2003). In the adaptation study, it was revealed that the scale had appropriate validity and reliability values. In other research conducted to measure the validity of the self-determination theory in Turkish culture, Cihangir-Çankaya (2009) examined the relation between autonomy supports, satisfaction of psychological needs and subjective well-being among university students. In the study, it was determined that the autonomy support of individuals from family and friends positively affects the satisfaction of the students' basic psychological needs, and need satisfaction positively affects their well-being level. Accordingly, it has been demonstrated that the assumptions of self-determination theory are validated in Turkish culture. In the adaptation study of the BMPN Scale, it was also shown that the psychometric properties of the scale are appropriate and that the need satisfaction has a meaningfully positive relation with the variables of life satisfaction and self-esteem. These findings provide parallel results with similar investigations within the framework of self-determination theory.

The relationship between well-being and need satisfaction is widely studied in both Turkey and other countries. In four studies, Sheldon and Niemiec (2006) have subsequently examined the relationship between psychological need satisfaction and well-being in terms of variables such as different measurement tools, different methods, and different time periods. Their research demonstrates not only the amount of satisfaction, but also that balance is important in the satisfaction of need. Within this framework, and among the groups with similar total scores of psychological need satisfaction, the well-being level of those participants whose need satisfaction scores shows little variability among different needs, is higher than that of participants whose need satisfaction scores vary more among the

different needs. From these findings, researchers have shown the importance of balance in need satisfaction, and that neglecting one need while satisfying another, can negatively affect well-being level. In another study on the relationship between need satisfaction and well-being, Tian, Chen, and Huebner (2014) examined longitudinally the relationship between school-related well-being and psychological needs satisfaction on high school students. According to the results of the research, in which the participants filled out the relevant scales twice every 6 weeks, there was a two-way positive longitudinal relationship between the school satisfaction levels and the psychological needs satisfaction of the students. The results of this study indicate the importance of providing a balanced level of needs and show the effect of needs satisfaction on the well-being of the individuals in the school process. In this framework, it was revealed that the need satisfaction of individuals affects their life satisfaction. This suggests that the BMPN Scale is a resource that can be effectively used by researchers in terms of taking into consideration balance while measuring needs, and in terms of being a reliable tool for measuring the educational well-being of the students.

In this adaptation study, it was demonstrated that the effective fit is indicated by the values of the BMPN Scale being within acceptable limits, and that the scale is a tool that can be reliably used to measure psychological needs. Nonetheless, research on social and cultural psychology, in particular, reveals that the concept of self and its related variables may be sensitive to cultural characteristics. Self-determination theory basically addresses the motivation of individuals and the autonomy, relatedness, and competence requirements associated with this motivation. The concepts of autonomy, relatedness and competence are also the needs that are related to the self-construction of individuals. Accordingly, autonomous self-construal is more prevalent in individualistic cultures, whereas relational self-construal is more common in collectivist cultures. In this context, any personal intervention that occurs in an individualistic culture can be perceived as a form of undesirable control, but in a collectivist culture, such an intervention can sometimes be regarded as interest and support. This shows that the concept of autonomy can have different meanings in different cultures. In her study, Kağıtçıbaşı (1996) laid out a significant autonomous-relational self-construal model for Turkey. From this point of view, it can be seen that the concepts of autonomy and relationship, in particular, are culture-sensitive concepts. In this framework, it is expected that tools to measure them as needs in a psychological sense should be sensitive to this cultural background. Therefore, while adaptation studies are important contributions to the literature in the field, it is thought that the tools for measuring these variables should be developed in that culture. Bearing all of this in mind, and in order to use the theoretical framework of self-determination theory and to benefit from the findings, it is considered to be more useful to propose culturally sensitive models for the determining and measurement of psychological needs in Turkish culture.

Türkçe Sürümü

Giriş

Mutluluk ve iyi oluş kavramları özellikle ikinci dünya savaşından sonra psikoloji alanında yoğun şekilde çalışılan ve üzerinde çeşitli kuramsal yaklaşımlar geliştirilen konular haline gelmiştir. İkinci dünya savaşına kadar yaygın olan patoloji odaklı paradigma bireylerin pozitif ve güçlü yönlerine ilişkin vurgunun yetersiz kalmasına neden olmuştur. İnsancıl Yaklaşım ve Pozitif Psikoloji yaklaşımlarıyla birlikte bu yönler olana vurgu artmış ve bireyin iyi oluşunu arttıran değişkenleri ortaya koymaya yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Bu çerçevede günümüzde ele alınan konulardan birisi son zamanlarda öz belirleme kuramı çerçevesinde yaygın olarak çalışılan psikolojik ihtiyaçlar kavramıdır.

Öz belirleme kuramı, geleneksel bilimsel yöntemleri kullanarak kişilik gelişiminde ve kendini düzenlemede değişen ve gelişen içsel kaynakların önemini vurgulayan, insan motivasyonuna ve kişiliğine yönelik bir kuramdır. Bu bağlamda, kuramın çalışma alanı, temelde bireylerin doğal gelişme eğilimlerini, öz motivasyon ve kişilik bütünlüğünün temeli olan psikolojik ihtiyaçlarını ve bu süreçlere pozitif katkı sunan koşulları incelemektir (Ryan ve Deci, 2000). Öz belirleme kuramına göre, bireylerin motivasyonunu, sosyal işlevselliğini ve kişisel büyümelerini etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu çerçevede öz belirleme yaklaşımı bir yandan bireylerin pozitif gelişme eğilimlerinin doğasını incelerken, diğer yandan bu gelişmeye katkı sağlayan ve bu gelişme eğilimini engelleyen faktörleri de araştırmaktadır. Kuram bireylerin temelde kendini geliştirme ve ortaya koyma potansiyeline sahip olduğunu belirtmekte ve insanın gelişim odaklı bir varlık olarak ilgisini çeken etkinliklere yöneldiğini, anlamlı bir bütünlük oluşturmaya ve sosyal gruplarla bağlılık ve ilişki geliştirmeye çalıştığını savunmaktadır (Ryan ve Deci, 2000).

Öz belirleme kuramında içsel motivasyon, ihtiyaç doyumu ve yaşam amaçları yaygın olarak ele alınan temel konulardır. Buna göre öz belirleme kuramında dört çeşit motivasyondan söz edilmektedir. İçsel motivasyon, bir etkinlik için kendisi için ilgilenmeyi, o etkinliğe ilgi duymayı, o etkinliğin sonunda haz ve doyum almayı ifade etmektedir. Dışsal motivasyon, sonunda belirli amaçlara ulaşmaya, ödül ve pekiştireçleri alıp, cezadan kaçınmaya odaklanan bir motivasyondur. Dışsal motivasyon öz-belirlemeye dayalı olan ve öz belirleme temelli olmayan motivasyon olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Öz belirlemeye dayalı olan dışsal motivasyon, kişisel tercihten dolayı etkinlikte bulunmayı, öz belirlemeye dayanmayan dışsal motivasyon ise, bireyin herhangi bir etkinliği yapmak için kendisine baskı yapması veya dış faktörler tarafından baskıya maruz kaldığını hissetmesini ifade etmektedir. Motivasyonsuzluk ise, içsel veya dışsal motivasyonun olmamasını ifade eder ve daha çok davranışları üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığını düşünen bireylerde görülür. Öğrenilmiş çaresizliğe benzeyen bu durumda, bireyler içsel veya dışsal ödüllerle harekete geçmezler (Kowal ve Fortier, 1999). İçsel motivasyon öz belirlemenin temelini oluşturur. Buna göre herhangi bir etkinliği dışarıdan bir zorlama olmadan, içsel bir ilgi ile doyum olarak gerçekleştirmek içsel motivasyonla ilgilidir. Dışsal olarak verilen pekiştireç veya ödüllerin içsel motivasyonu olumsuz etkilediği belirtilmektedir.

Temel ihtiyaç, fizyolojik ya da psikolojik olsun, bireyi hareket geçiren, karşılandığında sağlığa ve iyi oluşa katkıda bulunan, karşılanmadığında ise patoloji ve sağlıksız olmaya (ill-being) neden olan durum olarak tanımlanmaktadır (Ryan ve Deci, 2000). Psikoloji alanında ihtiyaç kavramıyla ilişkili olarak çeşitli görüşler ortaya atılmış ve ihtiyaçlar çeşitli kuramsal yaklaşımlardan hareketle farklı şekilde kavramsallaştırılmıştır. Psikolojik ihtiyaç kavramının psikoloji alanında çalışılmaya başlaması bazı araştırmacılar (Sheldon ve Bettencourt, 2002) tarafından Harry Murray'ın 1938 yılındaki kişilikle ilgili çalışmasına dayandırılmakta, bazı araştırmacılar tarafından (Sheldon ve Niemiec, 2006) da daha geriye götürülerek McDougall'ın 1908 yılında sosyal psikolojiye giriş kitabına dayandırılmaktadır. Sheldon ve Niemiec'e (2006) göre ihtiyaçlar konusu araştırmacılar tarafından ele alınırken ortaya konulan görüşler

İhtiyaçların önem derecelerinin bireylere göre farklılık gösterip göstermediği, ihtiyaçların bireyleri çevredeki ödülleri almak için harekete geçiren içsel güdüler mi, yoksa bireyleri zorla harekete geçiren dışsal zorunluluklar mı olduğu, ihtiyaçların bireysel gelişim sürecinde edinilen şeyler mi olduğu yoksa genetik olarak mı aktarıldığı ve ihtiyaçların sayısının az mı olduğu yoksa çok çeşitlilik mi gösterdiği gibi açılardan farklılaşmaktadır. Buradan hareketle psikolojik ihtiyaçlar alanyazında çeşitli kuramsal yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmıştır. Buna göre Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında bireylerin ihtiyaçlarının çeşitlendiği, ihtiyaç doyumunun fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, sevgi ve ait olma ihtiyacı, saygınlık ve statü ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı şeklinde hiyerarşik bir sıra izlediği, bireyin bir üst aşamadaki ihtiyacı karşılaması ve kendini gerçekleştirme sürecine doğru yol alması için alttaki ihtiyacın karşılanmasının önemli olduğu belirtilmektedir (Maslow, 2013). İhtiyaçlarla ilgili diğer bir kuram ise William Glasser'in yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda da ihtiyaçlar Seçim Kuramı ve Gerçeklik Yaklaşımı çerçevesinde ele alınmakta, bireylerin beş temel ihtiyaç olan hayatta kalma, güç, sevgi, eğlence ve özgürlük ihtiyaçlarıyla doğduğu varsayılmakta ve bunların kültürel özelliklere göre farklılaşmadığı belirtilmektedir (Glasser, 1998). Bu çerçevede bireylerin psikolojik ihtiyaçlarına yönelik olarak ortaya atılan ve yaygın kabul gören yaklaşımlardan biri de öz belirleme kuramıdır.

Öz belirleme kuramında ihtiyaçlar daha çok psikolojik temelde alınır ve psikolojik gelişim, bütünleşme ve iyi oluş için gerekli olan içsel psikolojik besinler olarak tanımlanırlar. Bir bitkinin sulandığında büyüüp gelişmesi ve bakımı ihmal edildiğinde solması gibi, insanların psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasının onların iyi oluşunu arttırdığını, ihtiyaçların engellenmesinin ise onların iyi oluşlarını azalttığı öne sürülmektedir (Deci ve Ryan, 2000). Buna göre, yapılan birçok araştırma bağlamında insanların psikolojik ihtiyaçlarının üçe ayrılacağı ve bu ihtiyaçların doğuştan, gerekli ve evrensel olduğu belirtilmektedir (Ryan ve Deci, 2000). Bireylerin yaşam dönemleri boyunca sürekli bir bütünlük, iyi oluş ve "ödamoni" deneyimi yaşamaları için "yeterlik", "özerklik" ve "ilişkisellik" temel ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Üç temel psikolojik ihtiyacın temel ihtiyaçlar olduğu hem doğu hem de batı kültürlerinde geçerlenmiştir (Deci, Ryan, Gagne', Leone, Usunov, Kornazheva, 2001).

Temel psikolojik ihtiyaçlardan *özerklik ihtiyacı*; bireyin kendi davranışlarının kaynağı olduğunu ve tercihte bulunduğunu hissetmesini (Kowal ve Fortier, 1999) veya bireyin kontrol edilme ve zorlanma duyguları olmaksızın, davranışlarını kendinin belirlediğini hissetmesini (Ingledew, Markland ve Sheppard, 2004); *ilişkisellik*; diğer insanlara aidiyet ve bağlılık hissetme ihtiyacını (Ryan ve Deci, 2000) veya bireyin doyum verici ve destekleyici sosyal ilişkilere sahip olduğunu hissetmesini (Ingledew, Markland ve Sheppard, 2004); *yeterlik* ise çevre ile baş etmede yeterli hissetmesini veya bireylerin çevre ile yeterli ve etkin şekilde başa çıkma algılarını (Ingledew, Markland ve Sheppard, 2004; Kowal ve Fortier, 1999; Ryan ve Deci, 2000) ifade etmektedir. Bireylerin özellikle özerklik ve yeterlik ihtiyaç doyumlarının içsel motivasyonu arttırdığı, bunun da bireylerin iyi oluş ile yakından ilişkili olduğu ifade edilmektedir. Buna göre, özerklik desteği verilen ve yeterlik algısı yüksek olan kişinin içsel motivasyonunun yüksek olması, bunun da kişinin hayatı üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmasına yardımcı olması beklenir. İlişkisellik ihtiyacının da içsel motivasyonu sürdürmede önemli bir kaynak olduğu ancak bu ihtiyacın özerklik ve yeterlik kadar içsel motivasyona etki etmediği belirtilmektedir (Deci ve Ryan, 2000)

Öz belirleme kuramında bireylerin üç temel ihtiyacının birlikte karşılanması önemli noktalardan biridir. Buna göre bireylerin bir ihtiyacının karşılanıp diğerinin ihmal edilmesi veya engellenmesi iyi oluşu olumsuz etkileyecektir. Diğer yandan çocuklarından ilişkisellik ihtiyaçlarının karşılanması için özerkliklerinden vazgeçmelerini isteyen ebeveynlerin tutumlarında olduğu gibi bir ihtiyacın karşılanmasının diğer ihtiyaçtan vazgeçme şartına bağlanması yabancılaşma veya patolojiye neden olabilecek bir zemin oluşturur (Ryan ve Deci, 2000). Temel ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığının çalışılmasının farklı gruplar için çeşitli doğurguları bulunmaktadır. Buna göre özellikle uygulayıcıların bu ihtiyaçların karşılanma veya engellenme durumunu bilmeleri değişimin kaynağı olan motivasyonu anlamalarında ve yabancılaşmaya karşı katılım, başarı ve iyi oluşun kaynaklarını fark etmelerinde yararlı olacaktır (Ryan ve Deci, 2000).

İhtiyaç doyumuna ilişkin alanyazında hem yurtiçinde hem de yurt dışında çeşitli araştırmalar yapılmıştır ve özellikle öz belirleme kuramı çerçevesinde yapılan araştırmaların sayısı hızla artmaya devam etmektedir. Türkiye’de ihtiyaç doyumunun iyi oluş ile ilişkisine yönelik çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Buna göre, İlhan ve Özbay (2016) tarafından 14 devlet üniversitesinde öğrenim gören 1474 öğrenci ile yapılan araştırmada psikolojik ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ortaya konulmuştur. İhtiyaç doyumunun iyi oluş ile ilişkisine yönelik başka bir araştırma da Kermen ve Sarı (2014) tarafından yapılmıştır. Üniversite öğrencileri ile yapılan bu araştırmada psikolojik ihtiyaçların öznel iyi oluştaki değişimin % 58’ini açıkladığı belirlenmiştir. Türkddoğan ve Duru (2012) da yaptıkları araştırmada psikolojik ihtiyaçların karşılanmasının iyi oluşla ilişkisini incelemişlerdir. Seçim kuramı çerçevesinde yapılan bu araştırma sonucunda hayatta kalma, sevgi ve ait olma, güç, eğlence ve özgürlük ihtiyaçlarının hepsinin iyi oluşun anlamlı yordayıcıları oldukları, ancak eğlence ve özgürlük ihtiyaçlarının diğerlerine göre daha güçlü yordayıcılar olduğu ortaya konulmuştur. İhtiyaç doyumuna ilişkin yurt dışında da çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu çerçevede Sheldon, Elliot, Kim ve Kasser (2001) yaptıkları çalışmalarda bireylerin yaşadıkları çeşitli doyum ve doyumsuzluk verici olaylarla bağlantılı olarak 10 psikolojik ihtiyacın hangilerinin insanlar için daha temel ihtiyaçlar olduğunu incelemişlerdir. Araştırma üç farklı zaman diliminde ve Amerika ile Kore örneklemelerinde yapılarak bireylerden hayatlarındaki en önemli doyum verici ve en önemli doyumsuzluk verici olayları yazarak verilen 10 psikolojik ihtiyaçla ilgili doyum bu olaylar çerçevesinde derecelendirmeleri istenmiştir. Araştırma sonucunda öz belirleme kuramıyla tutarlı olarak ilk dört temel ihtiyacın üçü özerklik, yeterlik ve ilişkisellik olarak, dördüncüsü de benlik saygısı olarak ortaya konulmuştur. Diğer yandan kendini gerçekleştirme, fiziksel gelişim, popülerlik, para ve şöhret gibi ihtiyaçların önem derecelerinin daha az olduğu belirlenmiştir. Öz belirleme kuramında ele alınan “özerklik, yeterlik ve ilişkisellik” ihtiyaçlarının karşılanmasının, bu ihtiyaçların karşılanmasına olanak sağlayan çevresel koşulların oluşturulmasının önemli olduğu görülmektedir. Yapılan diğer birçok araştırma da temel psikolojik ihtiyaçların iyi oluşla ve psikolojik sağlıkla ilişkili olduğunu (Buunk ve Nauta, 2000, Cihangir-Çankaya, 2005, Deci ve diğerleri, 2001, La Guardia, Ryan, Couchman ve Deci, 2000, Reis, Sheldon, Gable, Roscoe ve Ryan, 2000, Ryan ve Deci, 2000) ve bu ihtiyaçların karşılanmamasının patoloji riskini arttırdığını ve daha fazla rahatsızlığa neden olduğunu (Ryan ve Deci 2000; Sheldon ve Bettencourt, 2002) ortaya koymuştur.

Bu araştırma çerçevesinde psikolojik ihtiyaç doyumunu ölçmeye yönelik olarak öz belirleme kuramı çerçevesinde geliştirilmiş bir ölçme aracının Türkçeye uyarlama çalışması yapılması amaçlanmaktadır. Alanyazında psikolojik ihtiyaçları ölçmeye yönelik çeşitli araçlar bulunmaktadır. Öz belirleme kuramı çerçevesinde yaygın olarak kullanılan ve Türkçeye uyarlama çalışması yapılan İhtiyaç Doyumu Ölçeği’nin (Deci ve Ryan, 1991) üzerinden çok uzun zaman geçmiş olması, ihtiyaç doyumunu ölçümlerine doyum ve doyumsuzluk, ihtiyaçların dengeli karşılanması gibi çeşitli yeni boyutların girmesi ve aradan geçen uzun sürede çeşitli yeni ölçme araçlarının geliştirilmesi gibi sebeplerden dolayı bu araştırma kapsamında yeni bir ölçme aracı uyarlaması planlanmıştır. Bu çerçevede ihtiyaç doyumunu yoğun olarak çalışan araştırmacılar olan Sheldon ve Hilpert (2012) tarafından geliştirilen Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği’nin (PIDDO) (The Balanced Measure of Psychological Needs (BMPN) Scale) Türkçeye uyarlama çalışması yapılmıştır.

Yöntem

Katılımcılar

Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği’nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Ankara’da bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi öğrencileri ve bu fakültede pedagojik formasyon sertifika eğitimi gören diğer fakülte öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada doğrulayıcı faktör analizi 285 kişi, benzer ölçek geçerliği için 282 kişi, test tekrar test güvenirliliği 50 kişi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılanların % 80.5’i kadın, % 19.5’i erkektir. Katılımcıların yaş aralığı 18-44 arasında olup, yaş ortalaması 22.15’tir ($Sx \pm 3.02$).

Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği (PİDDÖ)

PİDDÖ Sheldon ve Hilpert (2012) tarafından bireylerin psikolojik ihtiyaç doyumlarını doyum ve doyumсузлук boyutunda ölçen ve 18 maddeden oluşan 5'li Likert tipinde bir ölçme aracıdır. Ölçek farklı modellerle kullanılabilir. Buna göre ölçeğin orijinal formunda farklı modeller test edilmiş ve araştırmacılara farklı alternatifler sunulmuştur. Bu bağlamda, 18 maddeden oluşan 5'li Likert tipindeki ölçekte 9 madde olumlu olarak puanlanırken, 9 madde de olumsuz olarak puanlanmaktadır. Ölçek hem ilişkisellik, yeterlik ve özerklik doyumlarını üç boyut olarak ölçen bir yapı olarak, hem de bu ihtiyaçları doyum ve doyumсузлук düzeyinde ölçen altı boyutlu bir yapı olarak kullanılabilir. Bu çerçevede ilişkisellik doyumunu üç olumlu üç olumsuz madde; yeterlik doyumunu üç olumlu üç olumsuz madde; özerklik doyumunu 3 olumlu 3 olumsuz madde ölçmektedir. Araştırmacılar isterlerse olumsuz maddeleri tersten kodlayıp ilişkisellik, özerklik ve yeterlikten oluşan üç boyutlu bir yapı, isterlerse de olumlu maddeleri doyum, olumsuz maddeleri de doyumсузлук olarak hesaplayıp ilişkisellik doyum ve doyumсузлук, yeterlik doyum ve doyumсузлук, özerklik doyum ve doyumсузлук boyutlarından oluşan altı faktörlü bir yapı elde edebilirler. Buna göre ölçeğin 9 maddesi ihtiyaç doyumunu, 9 maddesi ise ihtiyaç doyumсузлугunu ölçmektedir.

PİDDÖ'nün orijinal çalışmasının geçerlik ve güvenilirlik çalışması 324 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmada 3 boyutlu ilişkisellik, yeterlik ve özerklik modeli için iç tutarlık değerleri sırasıyla .78, .79 ve .78 olarak bulunmuştur. 6 boyutlu ilişkisellik doyum ve doyumсузлук, yeterlik doyum ve doyumсузлук, özerklik doyum ve doyumсузлук modeli için güvenilirlik değerleri sırasıyla .71, .85, .71, .70, .69 ve .70 olarak elde edilmiştir. Yapılan farklı model denemelerinden sonra Sheldon ve Hilpert (2012) ölçeğin kullanımı için model ve dilsel açıdan farklı seçenekler sunmuşlardır. Buna göre ölçek yukarıda ifade edildiği gibi hem üç boyutlu hem de altı boyutlu yapı olarak kullanılabilir. Diğer yandan dilsel açıdan da hem bireyin belirli bir zaman dilimindeki, hem son zamanlardaki hem de genel olarak ihtiyaç doyumunu ölçmeye yönelik olmak üzere sorular 3 farklı zaman dilimine göre düzenlenebilir. Bu araştırmada bireyin genel olarak ihtiyaç doyumunu ölçmeye yönelik bir dil tercih edilmiştir.

İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği (İBBSÖ)

İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği bireylerin benlik saygılarını kendini sevme ve özyeterlik boyutlarıyla ölçmek için geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Tafarodi ve Swann (2001) tarafından geliştirilen bu ölçek 8'i tersten puanlanan 16 madde ve iki alt boyuttan oluşan 5'li (0 Kesinlikle Katılmıyorum, 4 Kesinlikle Katılıyorum) Likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin 8'er madden oluşan kendini sevme ve özyeterlik alt boyutları bulunmaktadır. Yüksek puanlar bireylerin kendini sevme ve özyeterlik algısı düzeylerinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Doğan (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmasına Cronbach alfa iç tutarlık değerleri kendini sevme alt boyutu için .83 ve özyeterlik alt boyutu için .74 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği her iki alt boyut için de .72 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği'nin Cronbach alfa iç tutarlık değerleri öz yeterlik alt boyutu için .85, kendini sevme alt boyutu için .79 olarak bulunmuştur.

Yaşam Doyumu Ölçeği

Diener ve arkadaşları tarafından 1985 yılında geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği, bireylerin yaşamlarından aldıkları doyumunu belirlemek amacıyla geliştirilen 7'li Likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum - 7: Kesinlikle katılıyorum) bir ölçektir. Ölçek 5 maddeden oluşmaktadır. Diener ve diğerleri (1985) orijinal çalışmada ölçeğin iç tutarlık katsayısını .87 olarak, ölçüt bağımlı geçerliğini ise .82 olarak bulmuşlardır. Bu araştırmada ölçeğin Durak, Şenol-Durak ve Gencöz (2010) tarafından uyarlaması yapılan formu kullanılmıştır. Yaşam doyumunu ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 35, en düşük puan ise 5'tir. Ölçekten alınan puanın düşük olması yaşam doyumunun düşük olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu araştırmada Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Cronbach alfa iç tutarlık değeri .85 olarak bulunmuştur.

Veri Analizi

Verilerin analizinde katılımcılara ilişkin demografik bilgileri ortaya koymak üzere betimsel istatistikler, ölçeğin ortaya konulan yapısının Türk kültüründe doğrulanıp doğrulanmadığını incelemek üzere doğrulayıcı faktör analizi, benzer ölçek geçerliği için değişkenler arası ilişkileri incelemek üzere pearson momentler çarpımı katsayısı tekniklerinden yararlanılmıştır.

İşlem

PİDDÖ'nün Türkçeye uyarlanması sürecinde öncelikle ölçeği geliştiren araştırmacılardan izin alınmıştır. Daha sonra ölçeğin Türkçeye çevirisi gerçekleştirilmiştir. Çeviri sürecinde öncelikle Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında doktora yapmış ve iyi düzeyde İngilizce bilen 3 öğretim üyesi tarafından ölçek Türkçeye çevrilmiştir. Çevrilen form araştırmacı tarafından incelenerek orijinal maddeleri en iyi ifade ettiği düşünülen çeviri formu oluşturulmuş ve ölçeğe ilk şekli verilmiştir. İlk şekli verilen form psikolojik danışma ve rehberlik alanında doktorasını tamamlamış iki öğretim üyesine gönderilerek çevrilen maddelerin orijinal maddeleri anlam ve içerik olarak ne düzeyde karşıladığını değerlendirmeleri istenmiştir. Gelen dönütler bağlamında bazı değişiklikler yapılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir. Daha sonra ölçeğin son formu biri İngiliz Dili ve Edebiyatı ve diğer ikisi Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanından olmak üzere 3 uzmana gönderilmiş ve Türkçe formunun orijinal dile çevrilmesi istenmiştir. Çeviri ve geri çeviri süreçlerinden sonra oluşan formlar iyi düzeyde İngilizce bilen ve doktora eğitimi almış üç uzman tarafından incelenmiş ve ölçek formunun dilsel eşdeğerliği ortaya konulmuştur. Pilot uygulama için son şekli verilen ölçek formu eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon öğrencilerinden oluşan 130 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Uygulama sonrası yapılan ön analizlerde maddelerin madde toplam korelasyonları ve iç tutarlık değerleri incelenmiş ve bazı maddeler üzerinde düzenlemeler yapılmıştır. Uzman görüşü alındıktan sonra ölçeğin asıl uygulama formuna karar verilmiştir. Asıl uygulama verilerinin analizi sürecinde eksik veri, uç değer, doğrusallık, tek değişkenli ve çok değişkenli normallik analizleri yapılmış ve verilere son şekli verilmiştir. Ölçeğin model uyumu ise doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir.

Sonuçlar

Madde Analizi

Ölçekte yer alan maddelerin ölçekteki diğer maddelerle ilişkisini belirleme ve her bir maddenin ölçeğin bütünüyle tutarlılığını ortaya koymaya yönelik olarak madde toplam korelasyonu analizleri yapılmıştır. Bu çerçevede madde yüklerinin .30'un üzerinde olmasının maddenin güvenilirlik değeri için yeterli olduğu ölçüt olarak alınmıştır (Büyüköztürk, 2008). Ölçek maddelerine ilişkin ortalama, standart sapma ve madde toplam korelasyon değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

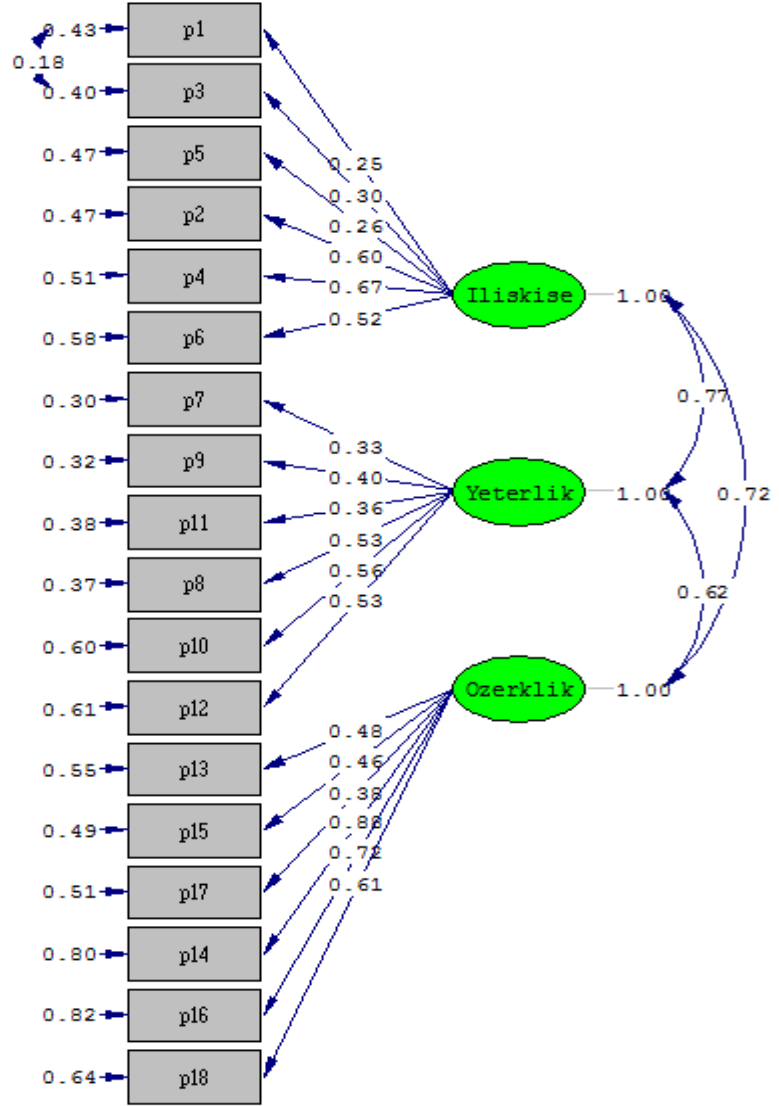
Tablo 1.*Madde Analizlerine İlişkin Sonuçlar*

	Madde	\bar{x}	Ss	Madde Toplam Korelasyonu
İlişkiselik	M1	4,51	,69	,40
	M2	3,62	,92	,35
	M3	4,33	,68	,45
	M4	3,84	,95	,37
	M5	4,19	,79	,33
	M6	3,75	,92	,30
Yeterlik	M7	3,89	,68	,46
	M8	3,96	,81	,51
	M9	3,84	,72	,52
	M10	3,74	,98	,36
	M11	3,47	,76	,48
	M12	3,48	,96	,33
Özerklik	M13	3,93	,90	,43
	M14	3,17	1,24	,53
	M15	3,85	,92	,44
	M16	3,50	1,15	,49
	M17	3,91	,83	,42
	M18	2,82	1,01	,52

Tablo 1’de görüldüğü gibi ölçeğin ilişkiselik alt boyutundaki maddelerin madde toplam değerleri .30 ile .45 arasında, yeterlik alt boyutundaki maddeleri değerleri .33 ile .52 arasında, özerklik alt boyutundaki maddelerin değerleri ise .42 ile .52 arasında değişmektedir. Buna göre maddelere ilişkin madde toplam korelasyonu değerlerinin kabul edilebilir olduğu görülmektedir.

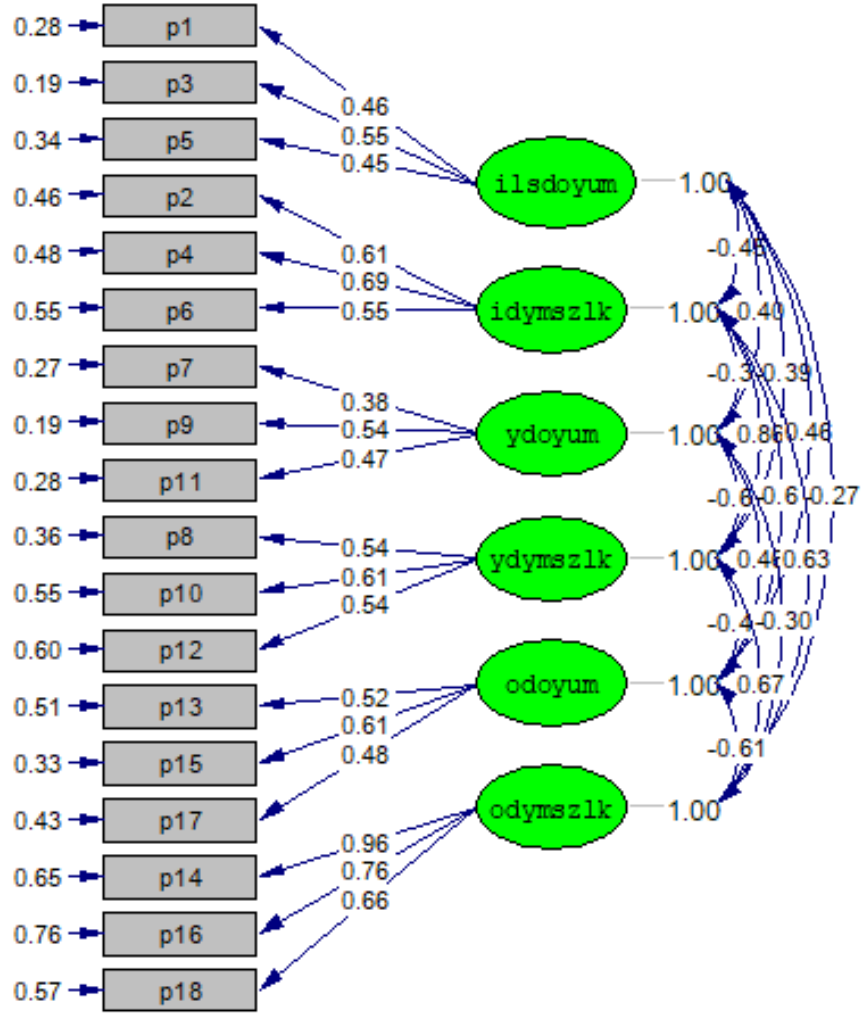
Yapı geçerliği

PİDDÖ’nün model uyumu doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Buna göre ölçeğin orijinal çalışmasında önerilen iki model test edilmiş ve sonuçları aşağıda verilmiştir. Ölçeğin 3 boyutlu modeli için doğrulayıcı faktör analizi sonucu Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. PİDDÖ 3 Boyutlu Model DFA Sonuçları

Şekil 1’de görüldüğü gibi 3 boyutlu modelin Ki-Kare/serbestlik derecesi oranı 3’ün altında ve RMSEA değeri ise.082 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin 6 boyutlu modeli için doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ise Şekil 2’de verilmiştir.

Chi-Square=172.14, df=120, P-value=0.00128, RMSEA=0.039

Şekil 2. PiDDÖ 6 Boyutlu Model Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Şekil 2’de görüldüğü gibi 6 boyutlu modelin ki-kare/serbestlik derecesi oranının birinci modele göre çok daha iyi olduğu belirlenmiştir. Modellerin uyum değerlerini incelerken ölçüt olarak alınan uyum değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Model Uyum Değerleri Kriterleri

Uyum Ölçütü	İyi uyum	Kabul Edilebilir Uyum
X^2/Sd	≤ 2	2-5
RMSEA	$\leq .05$	$\leq .08$
RMR	$\leq .05$	$\leq .08$
GFI	$\geq .95$	$\geq .90$
CFI	$\geq .90$	$\geq .85$
NNF	$\geq .95$	$\geq .90$
NNFI	$\geq .95$	$\geq .90$

Kaynaklar: Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk 2010; Hu ve Bentler, 1999; Sümer, 2000; Şimşek, 2007

Tablo 2’de bu araştırmada model uyumunu değerlendirmek üzere ölçüt olarak alınan değerler verilmiştir. Bu ölçütler çerçevesinde, her iki modele ilişkin uyum değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3.

Birinci ve İkinci Modeller için DFA Analizi Uyum Değerleri

Uyum İndeksleri	Model 1	Model 2
X^2/Sd	2.92	1.43
RMSEA	.082	.039
RMR	.051	.037
GFI	.87	.94
CFI	.92	.98
NFI	.89	.94
NNFI	.91	.98

Tablo 3’te görülüşü birinci modele ilişkin uyum değerleri sırasıyla birinci model ve ikinci model için X^2/Sd değeri 2.92 ve 1.43; RMSEA değeri .082 ve .039; RMR değeri .051 ve .037; GFI değeri .87 ve .94; CFI değeri .92 ve .98; NFI değeri .89 ve .94; NNFI değeri ise .91 ve .98 olarak bulunmuştur. Buna göre her iki modelin uyum değerleri de kabul edilebilir sınırlar içindedir. Ancak ikinci modelin birinci modele göre çok daha iyi uyum verdiği belirlenmiştir. Bu çerçevede, ikinci modelde kay karenin serbestlik derecesine oranın 2’in altında olması, RMSEA ve RMR değerlerinin .05’in altında olması ve GFI, CFI, NFI ve NNFI değerlerinin .90 ve .95’in üzerinde olması ikinci modelde mükemmel uyum olduğuna işaret etmektedir.

İç Tutarlık Analizleri

Ölçekte yer alan alt boyutların iç tutarlık değerleri Cronbach Alpa iç tutarlık yöntemi ile incelenmiş ve her iki modelde yer alan alt boyutlara ilişkin iç tutarlık değerleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.*PİDDÖ Birinci ve İkinci Modeller için Güvenirlilik Değerleri*

Boyutlar	İç Tutarlık
Model 1	
İlişkiselik	.70
Yeterlik	.71
Özerklik	.74
Model 2	
İlişkiselik Doyum	.73
İlişkiselik Doyumsuzluk	.68
Yeterlik Doyum	.70
Yeterlik Doyumsuzluk	.63
Özerklik Doyum	.65
Özerklik Doyumsuzluk	.72

Tablo 4'te görüldüğü gibi 3 boyutlu modelde üç boyutun da iç tutarlık değerleri .70'in üzerindedir. Ancak 6 boyutlu modelde her bir boyutta madde sayısı 3'e kadar düştüğü için iç tutarlık değerleri .70'in altına inmiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği

Ölçeğin 15 gün arayla 50 kişilik grup üzerinde yapılan test tekrar test güvenirliliği ilişkiselik, yeterlik ve özerklik puanları için sırasıyla .76 ($p<.01$), .71 ($p<.01$), .69 ($p<.01$) olarak bulunmuştur. Bu durum ölçeğin güvenirlilik değerlerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermektedir.

Benzer Ölçek Geçerliliği

PİDDÖ'nün benzer ölçek geçerliliği için benlik saygısı ve yaşam doyumunu ölçmeye yönelik ölçekler kullanılmıştır. Alanyazında benlik saygısının öz yeterlik ve kendini sevme boyutlarının ihtiyaç doyumuyla ilişkili olması ve psikolojik ihtiyaç doyumunun yaşam doyumunun anlamlı yordayıcılarından birisi olmasından hareketle, bu çalışmada benzer ölçek geçerliliği için iki boyutlu benlik saygısı ölçeği ile yaşam doyumunu ölçekleri kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.*PİDDÖ 1. Model Alt Boyutlarının Benzer Ölçek Geçerliliğine İlişkin Bulgular*

Değişkenler	Kendini Sevme	Öz Yeterlik	Yaşam Doyumu
İlişkiselik	.510**	.415**	.353**
Yeterlik	.562**	.651**	.291**
Özerklik	.528**	.480**	.341**

** $p<.01$

Tablo 5'te görüldüğü gibi PİDDÖ'nün ilişkiselik, yeterlik, özerklik alt boyutları ile benlik saygısının kendini sevme öz yeterlik alt boyutları ve yaşam doyumunu değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkiler bulunmaktadır. Buna göre PİDDÖ'nün ilişkiselik alt boyutu ile benlik saygısının kendini sevme alt boyutu arasında .51($p<.01$), öz yeterlik alt boyutu arasında .41($p<.01$) ve yaşam doyumunu arasında .35($p<.01$) düzeyinde pozitif anlamlı ilişki; PİDDÖ'nün yeterlik alt boyutu ile benlik saygısının kendini sevme alt boyutu arasında .56($p<.01$), öz yeterlik alt boyutu arasında .65($p<.01$) ve yaşam doyumunu arasında .29($p<.01$) düzeyinde pozitif anlamlı ilişki; PİDDÖ'nün özerklik alt boyutu ile benlik

saygısının kendini sevme alt boyutu arasında $.52(p<0.01)$, öz yeterlik alt boyutu arasında $.48(p<.01)$ ve yaşam doyumunu arasında $.34(p<.01)$ düzeyinde pozitif anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Ölçeğin 6 boyutlu modelinin benzer ölçek geçerliğine ilişkin analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

PİDDÖ 2. Model Alt Boyutlarının Benzer Ölçek Geçerliğine İlişkin Bulgular

Değişkenler	Kendini Sevme	Öz Yeterlik	Yaşam Doyumu
İlişkisel Doyum	.317**	.409**	.252**
İlişkisel Doyumsuzluk	-.483**	-.239**	-.308**
Yeterlik Doyum	.489**	.576**	.269**
Yeterlik Doyumsuzluk	-.449**	-.521**	-.225**
Özerklik Doyum	.439**	.346**	.269**
Özerklik Doyumsuzluk	-.457**	-.454**	-.305**

**p<0.01

Tablo 6’da görüldüğü gibi PİDDÖ’nün ilişkisel doyum ve doyumumsuzluk, yeterlik doyum ve doyumumsuzluk, özerklik doyum ve doyumumsuzluk alt boyutları ile algılanan sosyal destek, yaşam doyumunu ve benlik saygısı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde ilişkiler bulunmaktadır. Buna göre; PİDDÖ’nün ilişkisel doyum, yeterlik doyum ve özerklik doyum alt boyutları ile kendini sevme, öz yeterlik ve yaşam doyumunu değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler ve PİDDÖ’nün ilişkisel doyumumsuzluk, yeterlik doyumumsuzluk ve özerklik doyumumsuzluk alt boyutları ile kendini sevme, öz yeterlik ve yaşam doyumunu değişkenleri arasında negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkiler elde edilmiştir. Buna göre bütün değişkenler ve alt boyutları arasındaki ilişkilerin anlamlı olduğu ortaya konulmuştur. Bütün bu analizler PİDDÖ ölçeğinin Türkiye’de psikolojik ihtiyaç doyumunu geçerli ve güvenilir şekilde ölçen ve ilgili araştırmalarda kullanılabilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını ölçmeye yönelik olarak geliştirilmiş Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği’nin (PİDDÖ) Türkçeye uyarlama çalışması yapılmış ve ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Ölçek gerekli ön araştırmalardan ve izinlerden sonra Türkçeye çevrilmiş ve geçerlik-güvenirlik çalışması üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizlerden sonra ortaya çıkan güvenilirlik değerleri, model uyum ölçütleri ve benzer ölçek geçerliğine ilişkin sonuçlar ölçeğin ihtiyaç doyumunu ölçmede geçerli ve güvenilir şekilde kullanılabilir bir ölçme aracı olduğu ortaya konulmuştur.

Psikolojik İhtiyaç Doyumunda Denge Ölçeği Sheldon ve Hilpert (2012) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinal geliştirme çalışmasında araştırmacılar farklı modeller test etmiş ve sonuç olarak ihtiyaç doyumunu doyum ve doyumumsuzluk boyutunda üç veya altı alt boyutlu olarak ölçen bir yapı ortaya koymuşlardır. Ölçeğin bir uyarlama çalışması Almanya’da gerçekleştirilmiştir. Alman kültürü üzerinde yapılan uyarlama çalışmasında (Neubauer ve Voss, 2016) ölçeğin güvenilirlik ve uyum değerlerinin iyi olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmanın bulgularına paralel olarak, Alman kültüründe yapılan uyarlama çalışmasında da altı boyutlu modelin daha iyi uyum değerlerine sahip olduğu belirlenmiştir. Her iki araştırmaya paralel olarak bu araştırmada da ölçeğin üç ve altı boyutlu modeli test edilmiş ve uyum değerlerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu ortaya konulmuştur. Ancak altı boyutlu modelin uyum değerlerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir.

Türkiye’de ihtiyaç doyumunu ölçmeye yönelik olarak kullanılan İhtiyaç Doyumu Ölçeği Deci ve Ryan (1991) tarafından geliştirilmiş ve Bacanlı ve Cihangir-Çankaya (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yapılan uyarlama çalışmasında ölçeğin uygun geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğu ortaya

konulmuştur. Öz belirleme kuramının Türk kültüründe geçerliğini ölçmeye yönelik olarak yapılan diğer araştırmada ise Cihangir-Çankaya (2009) üniversite öğrencilerinde özerklik desteği, psikolojik ihtiyaç doyumu ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmada, bireylerin aile ve arkadaş çevresinden aldıkları özerklik desteğinin, onların temel psikolojik ihtiyaçlarının doyumunu etkilediği, temel psikolojik ihtiyaçların doyumunun da öznel iyi olma düzeyini olumlu etkilediği belirlenmiştir. Buna göre öz belirleme kuramının varsayımlarının Türk kültüründe geçerli olduğu ortaya konulmuştur. Psikolojik ihtiyaç doyumunda denge ölçeğinin uyarlama çalışmasında da ölçeğin psikometrik özelliklerinin iyi olduğu ve ihtiyaç doyumunun yaşam doyumu ve benlik saygısı değişkenleri ile anlamlı pozitif ilişkilere sahip olduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgular öz belirleme kuramı çerçevesindeki benzer araştırmalarla paralel sonuçlar vermektedir.

Psikolojik ihtiyaçların iyi oluş ile ilişkisi Türkiye’de olduğu gibi diğer ülkelerde de yaygın olarak çalışılmaktadır. Buna göre, Sheldon ve Niemiec (2006) yaptıkları dört çalışmada farklı ölçme araçları, farklı yöntemler ve farklı zaman dilimleri gibi değişkenler açısından psikolojik ihtiyaç doyumunu iyi oluş arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Araştırma bulguları çerçevesinde ihtiyaç doyumunda sadece doyum miktarının değil dengenin de önemli olduğu ortaya konulmuştur. Bu çerçevede psikolojik ihtiyaç doyumunu toplam puanları benzer olan gruplardan ihtiyaç doyumunu puanları farklı ihtiyaçlar arasında az değişiklik gösterenlerin iyi oluş düzeylerinin, çok değişiklik gösterenlere göre daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgulardan hareketle araştırmacılar ihtiyaçların dengeli karşılanmasının, biri doyurulurken diğerinin ihmal edilmesinin iyi oluşu olumsuz etkileyebileceğini ortaya koymuşlardır. İhtiyaç doyumunu ile iyi oluş arasındaki diğer bir araştırmada, Tian, Chen ve Huebner (2014) lise öğrencileri üzerinde, psikolojik ihtiyaç doyumunu okul bağlantılı iyi oluş arasındaki ilişkileri boylamsal bir şekilde incelemişlerdir. Katılımcıların ilgili ölçekleri 6 hafta aralıklarla iki defa doldurdıkları araştırmanın sonuçlarına göre ortaya konulan modellere göre öğrencilerin okul doyumunu düzeyleriyle psikolojik ihtiyaç doyumları arasında olumlu yönde iki yönlü boylamsal bir ilişki bulunmaktadır. Bu araştırma sonuçları ihtiyaç doyumunun dengeli sağlanmasının önemine ve ihtiyaç doyumunun bireylerin okul sürecindeki iyi oluş durumlarına etki ettiğine işaret etmektedir. Bu çerçevede bu araştırmada da bireylerin ihtiyaç doyumunun yaşam doyumlarına etki ettiği ortaya konulmuştur. Bu durum PİDDÖ’nün hem psikolojik ihtiyaçları ölçmede dengeli göz önünde bulundurması hem de okul iyi oluşunu değerlendirme sürecinde yararlanılabilecek bir araç olması gibi açılardan araştırmacılar tarafından yararlanılabilecek bir kaynak olduğunu göstermektedir.

Bu uyarlama çalışmasında PİDDÖ’nün uyum değerlerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu ve ölçeğin psikolojik ihtiyaçları ölçmede güvenilir şekilde kullanılabilecek bir araç olduğu ortaya konulmuştur. Ancak, buna rağmen özellikle sosyal ve kültürel psikoloji araştırmaları benlik kavramı ve onunla ilgili değişkenlerin kültüre duyarlı olabileceğini ortaya koymaktadır. Öz belirleme kuramı temelde bireylerin motivasyonunu ve bu motivasyonla bağlantılı olan özerklik, ilişkisellik ve yeterlik ihtiyaçlarını ele almaktadır. Özerklik, ilişkisellik ve yeterlik kavramları aynı zamanda bireylerin benlik kurguları ile ilgili ihtiyaçlardır. Buna göre bireyci kültürlerde özerk benlik kurguları daha ön plana çıkarken, toplulukçu kültürlerde ise ilişki benlik kurgusu daha yaygındır. Bu bağlamda, bireyci bir kültürde kişiye yönelik her türlü müdahale istenmeyen bir kontrol olarak algılanabilirken, toplulukçu bir kültürde bu durum bazen ilgi ve destek olarak kabul edilebilmektedir. Bu durum özerkliğin kültür içinde farklı anlamlara gelebileceğini göstermektedir. Kağıtçıbaşı (1996) yaptığı önemli çalışmada Türkiye’ye yönelik özerk-ilişkisel benlik modelini ortaya koymuştur. Buradan hareketle, özellikle özerklik ve ilişkisellik kavramlarının kültüre duyarlı kavramlar olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, bunları psikolojik anlamda birer ihtiyaç olarak ölçmeye yönelik araçların bu kültürel arka plana duyarlı olması beklenmektedir. Bu yüzden, uyarlama çalışmalarının alan yazına önemli katkıları olsa da, bu değişkenleri ölçmeye yönelik araçların o kültür içinde geliştirilmesinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Bütün bunlar göz önünde bulundurularak, öz belirleme kuramının kuramsal çerçevesinden ve bulgularından da yararlanarak, Türkiye’de psikolojik ihtiyaçların belirlenmesi ve ölçülmesine yönelik kültüre duyarlı modellerin ortaya konulmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

References

- Buunk, B., & Nauta, A. (2000). Why intra individual needs are not enough motivation is primarily social. *Psychological Inquiry*, 11(4), 279-284.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cihangir-Çankaya, Z. (2005). *Öz-belirleme modeli: özerklik desteği, ihtiyaç doyumu, iyi olma*. (Yayımlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Cihangir-Cankaya, Z. (2009). Öğretmen adaylarında temel psikolojik ihtiyaçların doyumu ve iyi olma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 691-711
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The " what" and " why" of goalpursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, 11(4), 227-268.
- Deci, E. L., & Ryan, R. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. A. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation, 1990: Perspectives on Motivation* (pp. 237–288). Lincoln, NE, US: University of Nebraska Press.
- Deci, E. L., Ryan, R. M., Gagne', M., Leone, D. R., Usunov, J., and Kornazheva, B. P. (2001). Need satisfaction, motivation, and well-being in the work organizations of a former Eastern Bloc country. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27, 930–942.
- Diener, E., Emmons, R., Larsen, R. & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1), 75-76.
- Doğan, T. (2011). İki boyutlu benlik saygısı: Kendini sevme ve Öz-yeterlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 126-137.
- Durak, M., Senol-Durak, E., & Gençöz, T. (2010). Psychometric properties of the satisfaction with life scale among Turkish university students, correctional officers, and elderly adults. *Social indicators research*, 99(3), 413-429.
- Glasser, W. (1998). *Choice theory a new psychology of personal freedom*. New York. HarperCollins.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Ingledeu, D. K., Markland, D., & Sheppard, K. E. (2004). Personality and self-determination of exercise behaviour. *Personality and Individual Differences*, 36(8), 1921-1932.
- İlhan, T., ve Özbay, Y. (2010). Yaşam amaçlarının ve psikolojik ihtiyaç doyumunun öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 109-118.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). Özerk-ilişkisel benlik: Yeni bir sentez. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(37), 36-43.
- Kowal, J., & Fortier, M. S. (1999). Motivational determinants of flow: Contributions from self-determination theory. *The Journal of Social Psychology*, 139(3), 355-368.
- La Guardia, Ryan, R., Couchman, C., and Deci, E. (2000). Within-person variation a security of attachment: a self – determination theory perspective on attachment, need fulfillment and well – being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(3), 367-384.
- Maslow, A. H. (2013). *Toward a psychology of being*. Simon and Schuster.
- Neubauer, A. B., & Voss, A. (2016). Validation and revision of a German version of the Balanced Measure of Psychological Needs Scale. *Journal of Individual Differences*, 37(1):56–72.

- Reis, H. T., Sheldon, K. M., Gable, S. L., Roscoe, J., and Ryan, R. M. (2000). Daily well-being: The role of autonomy, competence, and relatedness. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(4), 419-435.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Sheldon, K. M., Elliot, A. J., Kim, Y., & Kasser, T. (2001). What is satisfying about satisfying events? Testing 10 candidate psychological needs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(2), 325.
- Sheldon, K. M., & Bettencourt, B. (2002). Psychological need-satisfaction and subjective well-being within social groups. *British Journal of Social Psychology*, 41(1), 25-38.
- Sheldon, K. M., & Niemiec, C. P. (2006). It's not just the amount that counts: balanced need satisfaction also affects well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 91(2), 331.
- Sheldon, K. M. & Hilpert, J. C. (2012). The balanced measure of psychological needs (BMPN) scale: An alternative domain general measure of need satisfaction. *Motivation and Emotion*, 36, 439-451.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Kermen, U., ve Sarı, T. (2014). Üniversite öğrencilerinde ihtiyaç doyumu ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 175-185.
- Tafarodi, R. W., & Swann, W. B. (2001). Two dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31, 653-673.
- Tian, L., Chen, H., & Huebner, E. S. (2014). The longitudinal relationships between basic psychological needs satisfaction at school and school-related subjective well-being in adolescents. *Social Indicators Research*, 119(1), 353-372.
- Türkdoğan, T., & Duru, E. (2012). The role of basic needs fulfillment in prediction of subjective well-being among university students. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(4), 2440-2446.